

Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Maahanmuuttoviraston lausunto HE 74/2026 vp

Maahanmuuttovirasto kiittää hallintovaliokunnan kirjallisesta kuulemispyynnöstä. Maahanmuuttovirasto viittaa lausuntonsa lisäksi asiassa aiemmin virallisella lausuntokierroksella lausumaansa.

Maahanmuuttovirasto vahvistaa aiemmin lausumansa, että LAKO-AUTO-järjestelmän kautta maksettaviin kotoutumislain 61 ja 62 §:n mukaisiin laskennallisiin korvauksiin esitettävät muutokset edellyttävät järjestelmämuutosta. Muutoksesta ei aiheudu kustannuksia virastolle.

Esityksessä ehdotetaan kotoutumislain 64 §:n kumoamista. Vastaanottoon varautumisen kustannusten korvausten poistamisella voi olla Maahanmuuttoviraston hallinnollista työtä kasvattava vaikutus, mikäli kuntien halukkuus varautua pakolaisten vastaanottoon ja myöntää kuntapaikkoja vähenee ja kuntapaikkoja joudutaan tiedustelemaan monilta elinvoimakeskusilta tai järjestämään uudelleen.

Hallinnollisen työn lisääntymisen lisäksi 64 §:n kumoamisella voi olla vaikutusta kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta saatavien EU-korvausten saamiseen sekä Suomen maakuvaan yhteistyötahojen kanssa, mikäli kiintiöpakolaisten vastaanottaminen merkittävästi vaikeutuisi, hidastuisi tai estyisi kuntapaikkojen puutteen vuoksi.

Maahanmuuttovirasto toteaa, että Suomeen valitut kiintiöpakolaiset odottavat oleskelumaissaan Suomeen pääsyä. Periaatteena kiintiöpakolaisten uudelleensijoittamisessa on, että pakolaiset pääsevät mahdollisimman nopeasti saapumaan Suomeen. Nopea Suomeen saapuminen edellyttää, että pakolaisille on tiedossa riittävästi kuntapaikkoja. Maahanmuuttovirasto pyrkii sopivaa kuntapaikkaa etsiessään huomioimaan kuntien vastaanoton valmiudet.

Suomi on sitoutunut ottamaan vastaan haavoittavassa asemassa olevia kiintiöpakolaisia. UNHCR:n esitykset koskien kiireellisen uudelleensijoittamisen tarpeessa olevia tulisi voida sujuvalla viranomaisyhteistyöllä käsitellä niin, että valintapäätös ja kuntaan saapuminen tapahtuisivat viivytyksettä. Sopivan asunnon varaaminen ja ylläpito tulisi aloittaa hyvissä ajoin mahdollisista viivästyksistä huolimatta.

Suomi on pystynyt täyttämään sitoumuksensa EU:n uudelleensijoittamisohjelmissa ja saanut saapuneista pakolaisista korvauksia EU:lta. EU:n korvausjärjestelmiin liittyvien pakolaisten Suomeen saapumisten määräaikojen vuoksi vastaanottojärjestelmän hidastuminen saattaa vähentää jatkossa EU:n korvausten saamista ja aiheuttaa Suomelle mainehaittaa kansainvälisessä yhteistyössä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi kotoutumislain 68 §:n koskien ihmiskaupan uhrien palveluiden ja tukitoimien korvausta kumoamista. Maahanmuuttovirasto

toteaa, että korvaus on olennainen osa ihmiskaupan vastaista työtä Suomessa laajemmin. Maahanmuuttovirasto katsoo, että korvauksen poistamisella voi olla hallinnollisen työn vähenemisen lisäksi kunnissa olevien ihmiskaupan uhrien palveluja heikentäviä vaikutuksia.

Mikäli korvausjärjestelmästä luovutaan, ei ihmiskaupan uhrien palveluiden järjestämiseen tarvittavia resursseja kohdenneta tasapuolisesti alueille siitä riippuen millä alueella uhrit oleskelevat. Ilman erillistä kannustinta tunnistaa ja auttaa alueellaan oleskelevia ihmiskaupan uhreja, kunnat eivät välttämättä päädy tarjoamaan nykyistä vastaavaa monialaista tukea yhteistyössä Maahanmuuttoviraston alaisuudessa toimivan ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän kanssa. Mikäli ihmiskaupan uhreja tunnistetaan jatkossa korvauksen puuttuessa vähemmän ja autetaan jatkossa vain osana normaaleja hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sote-palveluja, voi auttamisjärjestelmälle lisäksi muodostua mahdollisesti virheellinen kuva ihmiskauppailmiöstä Suomessa.

Maahanmuuttovirasto arvioi, että korvausmekanismi on toiminut kuntien ja hyvinvointialueiden kannustimena tunnistaa ihmiskaupan uhreja. Mikäli ihmiskaupan uhreja ei jatkossa tunnisteta kunnissa, heikentää se uhrien oikeusturvaa sekä mahdollisuutta saada aiheeseen erikoistunutta neuvontaa auttamisjärjestelmältä. Toteutuessaan tämä vaikutus olisi ristiriidassa ihmiskauppadirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevan työryhmän mietinnön kanssa, jonka keskeinen muutos on se, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ihmiskaupan uhrit saavat erikoistunutta apua ja tukea.

Johtaja

Johanna Waal

Johtava asiantuntija

Martta Virkkala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 21.05.2026 klo 11:06. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.